

P á l y a m ű

a Szegedi Ítéltábla elnöki állására

A pályázati feltételek, a jogszabályi háttér

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke a Bírósági Közlöny 2020. évi 5. számában a 219.E/2020.(V.19.) OBHE határozatával pályázatot írt ki a Szegedi Ítéltábla elnöki állásának betöltésére.

A pályázati kiírás szerint a benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell a pályaművet, amely a pályázónak a bíróság működésével kapcsolatos hosszú távú terveiről és azok megvalósításának ütemezéséről szól.

A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXVI. törvény (a továbbiakban Bszi.) 22. § (2) bekezdése szerint az ítéltáblát az elnök vezeti. A Bszi. 119. § és 121. §-a, az Országos Bírósági Hivatal elnökének a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról szóló 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás 25. §-a, valamint a Szegedi Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzatának 44. §-a szabályozza a Szegedi Ítéltábla elnökének a feladatait, melyet ezen a helyen feleslegesnek tartok felsorolni; azokat az adott téma tárgyalásánál részletezem.

A pályázati kiírás feltételeinek, a jogszabályi és egyéb, közjogi szervezetszabályozó eszközök rendelkezéseinek figyelembevételével az alábbiakban kívánom bemutatni az elnöki állás betöltésére vonatkozó elképzeléseimet. Első elnöki ciklusomra kívánok pályázni, a pályamű azonban a szükséges mértékben utal az eddig végzett igazgatási tevékenységemre is.

Az igazgatási feladatok, a vezetési módszer

A Szegedi Városi Bíróságon 1990-ben kezdtem dolgozni, a Szegedi Ítéltáblának 2003-tól, annak megalakulásától vagyok munkatársa. Kilenc évig beosztott bíróként, egy éven át tanácselnökként dolgoztam, míg hét éven keresztül igazgatási vezetőként, elnökhelyettesként irányítottam a bíróság munkáját. Több mint 30 éves szakmai tapasztalattal, ezen belül sokéves igazgatási vezetői tapasztalattal rendelkezem. Az előbbiek – és az Országos Bírói Tanácsban végzett hat éves munkám – folytán átfogó ismeretekkel rendelkezem a központi és a helyi igazságszolgáltatási igazgatási vezetői munkáról.

A bíróságok igazgatásának legfőbb sarokpontjai az ítélkezés

- törvényességének,
- hatékonyságának,
- időszerűségének és
- megalapozottságának

elősegítése a személyi és tárgyi feltételek biztosításával, a bírósági szervezet integritása, az ítélkezés és az igazgatási munka átláthatósága mellett.

Ezt az összetett feladatot csak a szakmailag felkészült, a szükséges kompetenciákkal rendelkező igazgatási és szakmai vezetők és bírák, valamint az igazságügyi alkalmazottak együttes munkájával lehet elvégezni.

Az előbbiekre figyelemmel alapvető fontosságúnak tartom az igazgatási szabályok ismeretét és a kompetenciák fejlesztését, az igazgatási munka folyamatos ellenőrzését és a szükséges visszacsatolások elvégzését.

A szükséges kompetenciák közül kiemelném

- a munka- és élettapasztalatot,
- a magas szintű jogszabály ismereti és –követési igényt,
- a hatékony problémamegoldó képességet,
- a stratégiai gondolkodást,
- a csapatmunkában való munkavégzést,
- a döntésképeséget,
- a következetességet,
- a nyitottságot,
- a pozitív beállítottságot,
- a rugalmasságot,
- a kommunikációs képességet,
- az empátiát és
- a folyamatos tanulási igényt.

Úgy vélem rendelkezem az előbbi képességekkel.

Az általam gyakorolt döntési folyamat része a probléma, feladat meghatározása, a jogszabályi háttér megállapítása, a szükséges intézkedés meghatározása, a döntés hatásának felmérése, az előbbieken alapján az intézkedés megfelelő időben és módon történő meghozatala, a végrehajtás meghatározása, az érintettek tájékoztatás, feladatok kiosztása, végül a végrehajtás ellenőrzése és a szükséges visszacsatolás megtétele.

A hatékony igazgatás ma már nem képzelhető el egyéni teljesítményként. A sokrétű adminisztrációs feladatok határidőben történő elvégzése csak a hatáskörök pontos elhatárolása mellett, kompetens bírói és igazságügyi alkalmazotti segítséggel: csapatmunkában lehet eredményes. A Szegedi Ítéltábla szakmai elismertsége és kitűnő eredményei, tapasztalt és képzett bírái mögött jól felkészült és összeszokott igazgatási-szakmai vezetők és igazságügyi alkalmazottak állnak, akiknek munkájára, tudására bátran lehet támaszkodni.

Kinevezésem esetén a döntési folyamatba – szükség szerint – továbbra is szeretném bevonni a kollégáimat, hogy a probléma feltárása, illetve a feladatok megoldásának előkészítése során a döntéshez szükséges, rendelkezésre álló tudás lehető legnagyobb szinergiájára támaszkodhassak. Véleményem szerint az egyes feladatkörök pontos meghatározásával, az optimális döntési folyamattal csökkenteni lehet a bírák adminisztrációs terheit.

A bírák és az igazságügyi alkalmazottak motiváltságának megteremtését és fenntartását, a feladatok elfogadását nagymértékben elősegíti a megfelelő információk eljuttatása az érintettekhez. Erre eddig is igyekeztem nagy hangsúlyt fektetni. Tapasztalatom szerint a túlzott mértékű, nem áttekinthető adathalmaz nem éri el a célját, ezért ügyelni kell a megfelelő tartalmú információ, megfelelő formában történő biztosítására.

Az ítékezés törvényessége

Az Alaptörvény 21. cikk (1) bekezdése értelmében a bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény 35. § (1) bekezdése szerint a bíró részére a feladatai megfelelő ellátásához szükséges feltételeket biztosítani kell. Az ítékezés

törvényessége feltételeinek biztosítása – a jogszabályi keretek között – a bíróság elnökének a feladata és felelőssége. Ennek megfelelően

- gondoskodik az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartásáról,
- felelős az OBH elnöke határozatainak határidőben történő végrehajtásáért,
- az OBH elnöke által meghatározott alapelveknek megfelelően szervezeti és működési szabályzatot készít, meghatározza a vezetése alatt álló bíróság munkarendjét és munkatervét és ügyelosztási tervét, jóváhagyja a kollégiumok munkatervét, továbbá ellenőrzi a betartásukat,
- igazgatási és vezetői értekezletet tart,
- elkészíti a bíróság szervezeti egységeinek vizsgálati tervét és egyéb vizsgálati terveket,
- irányítja és ellenőrzi a nála alacsonyabb beosztású bírósági vezető igazgatási tevékenységét,
- biztosítja a bírói testületek működési feltételeit, és segíti azok munkáját, összehívja az összbírói értekezletet,
- biztosítja az érdekképviseltek jogainak gyakorlását,
- évente egyszer tájékoztatja az OBH elnökét, valamint az összbírói értekezletet és a bíróság más dolgozóit
  - a bíróság működéséről, ügyforgalmi és gazdálkodási helyzetéről,
  - a bíróság hatékony és időszerű működtetése érdekében a következő naptári évre kitűzött célokról és azok megvalósítását szolgáló igazgatási intézkedésekről,
  - a pályázatához csatolt pályaművében szereplő – az adott időszakra vonatkozó – tervek megvalósulásáról,
  - a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről,
- előterjeszti az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, –módosítás körében,
- gondoskodik a bírósági épület rendjének fenntartásáról.

Igazgatási vezetői tevékenységem során eddig is kiemelten ügyeltem a jogszabályok, illetőleg az ügyviteli és igazgatási szabályok megtartására, valamint arra, hogy az OBH elnöke határozatait, utasításait, szabályzatait határidőben és megfelelően kerüljenek végrehajtásra. Ennek kapcsán fontos kiemelni, ügyelni kell arra, hogy az igazgatási, ügyviteli feladatok végrehajtása során a bírákra lehetőleg ne háruljon többlet adminisztrációs teher.

A bírósági vezető kollégáim igazgatási tevékenységének folyamatos ellenőrzése lehetőséget teremt a problémák azonnali kiszűrésére és a jövőbeni döntési folyamat optimalizálására.

Az elnök igazgatási ellenőrzési jogosítványai sokrétűek, azonban a jelentések tételére felhívás, a vizsgálatok vagy más ellenőrzések sosem lehetnek öncélúak, feladatuk csak a törvényesség biztosítása és az ítélkezés hatékonyságának, időszerűségének és megalapozottságának növelése lehet.

Különleges helyzetet eredményezett a 2020 tavaszán bekövetkezett világméretű járvány. A pandémia megfékezésére meghozott szigorú központi és helyi intézkedések, melyek elsősorban a bíróság épületében történő tartózkodást és az ítélkezési tevékenységet érintették, alapjaiban változtatták meg a bírósági épület használatának rendjét és az ott folyó munkát. Kiemelhető, hogy a kollégák nagy fegyelmezettséggel és rugalmasan alkalmazkodtak a

megváltozott körülményekhez, ugyanakkor a bíróság törvényes működése sem szenvedett csorbát; a home office segítségével – a büntető ügyszak kivételével – jelentősen nem nőtt az ügyhátralék.

Az ítélkezés hatékonysága

Az Alaptörvényben is rögzített kötelezettség, hogy a bírák magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek. E két feltétel azonban gyakran csak egymás rovására érvényesíthető: az ítélkezés lehet magas színvonalú, de ez sok időt igényelhet, vagy lehet gyors, de akkor nem biztos, hogy magas színvonalú. Egyik legfontosabb bírósági vezetői feladat, hogy a két elvárás egyidejű teljesítéséhez szükséges (külső) feltételeket biztosítsa a bírák számára. A magas színvonalú ítélkezésre képes bírák kiválasztását alapvetően a bírói előmeneteli rendszer biztosítja, de ennek a képességnek a szinten tartását már az oktatási-képzési rendszer teremti meg. Korábban oktatási felelősként nagy hangsúlyt kell fektetnem arra, hogy kollégáim a munkakörük ellátásához szükséges kompetenciákat, szakmai tudásukat személyre szabottan elsajátíthassák, és mindehhez kellően motiváltak legyenek.

A hosszú távú optimális munkavégzés további feltételei: az ítélkezéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek, a „nyugodt munkahelyi légkör” megteremtése, valamint az arányos munkateher-elosztás.

A következő táblázat a Szegedi Ítélőtábla ügyforgalmi adatait tartalmazza a 2016 - 2020 első féléve közötti időszakban.

A Szegedi Ítélőtábla ügyforgalma (munkaügy nélkül)

Időszak		Érkezett				Befejezett				Folyamatban maradt			
		Összesen	Büntető	Polgári	Gazdasági	Összesen	Büntető	Polgári	Gazdasági	Összesen	Büntető	Polgári	Gazdasági
2016	db	2891	846	1601	444	2949	871	1577	501	350	95	171	84
	előző évi %-ában	104,3	98,3	122,5	73,5	104,8	103,2	120,8	75,5	85,8	79,2	116,3	59,6
2017	db	2402	804	1183	415	2288	759	1118	411	464	140	236	88
	előző évi %-ában	83,1	95,0	73,9	93,5	77,6	87,1	70,9	82,0	132,6	147,4	138,0	104,8
2018	db	1897	729	783	385	2101	741	983	377	305	128	81	96
	előző évi %-ában	79,0	90,7	66,2	92,8	91,8	97,6	87,9	91,7	65,7	91,4	34,3	109,1
2019	db	1664	676	651	337	1726	672	644	410	243	132	88	23

	előző évi %- ában	87,7	92,7	83,1	87,5	82,2	90,7	65,5	108,8	79,7	103,1	108,6	24,0
2020	db	685	299	233	153	704	278	279	147	224	153	42	29

A Szegedi Ítéltáblán 2011-2016 között folyamatosan emelkedett az érkezett ügyek száma, melyet változatlan – rövidebb időszakokban kisebb – bírói létszámmal kellett feldolgozni.

A táblázatból a Szegedi Ítéltábla ítélezésének hatékonyságára vonatkozóan megállapítható, hogy:

- A befejezések száma, illetve aránya a vizsgált időszakban a korábbi évekhez képest lényegesen megnőtt, ugyanakkor a folyamatban maradt ügyek száma nem, illetve az érkezés növekedéséhez képest lényegesen kisebb arányban nőtt. Ez egyértelműen hatékonyabb és idősebb ítélezést jelent.
- 2017-től folyamatosan csökken az érkezések száma, hasonlóan a befejezett és a folyamatban maradt ügyek mennyisége is, ami megfelelő körülményeket teremtett a hatékony munkavégzéshez. A bírák és igazságügyi alkalmazottak éveken át tartó abnormális leterheltsége végre megszűnt, ennek kedvező hatása az ítélezés idősebbségére és megalapozottságára azonnal jelentkezett.
- A 2020 áprilisától megindult munkaügyi ítélezés ugyanakkor a nem várt ügyérkezés miatt (2020 első felében érkezett: 67 db, befejezett: 23 db, míg folyamatban maradt 44 db ügy) – a státuszok betöltéséig – folyamatos többletterhet jelent az egyedüli előadó munkaügyi ügyszakos bíróságra.

Összességében megállapítható, hogy az ítélezés hatékonysága megfelelő az ítéltáblán. A COVID-19 vírus miatti kényszerű ítélezési szünet, illetve rendkívüli eljárási rend a büntető ügyszak munkáját nehezítette el, a közeljövőben ezért elsősorban az ott felhalmozódott ügyhátralék feldolgozására kell hangsúlyt fektetni.

A munkaügyi ügyszakban a kollégiumvezetői tisztség betöltése esetén legkésőbb 2020. év végén szükséges áttekinteni az ügyforgalmi tendenciát és szükség esetén kirendelés kérésével vagy további státusz igénylésével kell biztosítani a hatékony ítélezést.

Az ítélkezés időszerűsége

Az ítélkezés időszerűségének biztosítása érdekében a bíróság elnökének elsődleges igazgatási feladata, hogy folyamatos ellenőrzéssel segítse elő az eljárási határidők és az ügyviteli szabályok megtartását, az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezését.

E feladat ellátása során nagymértékben szeretnék támaszkodni az ítélkezésben közvetlenül is résztvevő, azt szakmailag irányító kollégiumvezetőkre, illetőleg a főosztályvezetőre és osztályvezetőkre, valamint az irodavezetőkre. A folyamatos ellenőrzés lehetőséget teremt az esetleges hibák, késedelmek azonnali észlelésére és elhárítására.

A következő táblázatok az eljárások időtartamát tartalmazzák a Szegedi Ítélőtábla kollégiumainak összes befejezett és folyamatban levő ügyei tekintetében 2015-2020. első félévére vonatkozóan.

Az eljárás időtartama a Szegedi Ítélőtábla kollégiumainak összes befejezett ügyei tekintetében 2015-2020. 05. 31-ig							
		Az ügyek száma, az eljárás időtartama					
		Összesen	0-3 hó	3-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év
Polgári ügyek	2015	1080	1055	25	0	0	0
	2016	1280	1248	29	3	0	0
	2017	778	767	10	0	1	0
	2018	513	504	9	0	0	0
	2019	454	448	5	1	0	0
	2020	279	205	52	20	2	
Gazdasági ügyek	2015	471	324	83	58	6	0
	2016	347	262	62	23	0	0
	2017	336	268	38	27	3	0
	2018	283	219	39	25	0	0
	2019	334	263	44	26	1	0
	2020	210	130	53	25	2	0
Büntető ügyek	2015	708	707	1	0	0	0
	2016	729	725	3	1	0	0
	2017	658	655	2	0	1	0
	2018	592	585	6	1	0	0
	2019	525	522	2	1	0	0
	2020	278	225	23	30	0	0
Munkaügyi ügyek	2020	23	23	0	0	0	0

Az eljárás időtartama a Szegedi Ítéltábla kollégiumainak összes folyamatban maradt ügyei tekintetében 2015-2020. év							
		Az ügyek száma, az eljárás időtartama					
		Összesen	0-3 hó	3-6 hó	6-12 hó	1-2 év	2-3 év
Polgári ügyek	2015	70	68	2	0	0	0
	2016	60	58	2	0	0	0
	2017	38	37	1	0	0	0
	2018	29	28	1	0	0	0
	2019	24	23	1	0	0	0
	2020	42	34	7	1	0	0
Gazdasági ügyek	2015	81	56	16	9	0	0
	2016	69	48	15	5	1	0
	2017	55	40	14	1	0	0
	2018	72	41	21	10	0	0
	2019	18	17	0	1	0	0
	2020	29	26	3	0	0	0
Büntető ügyek	2015	59	58	0	1	0	0
	2016	44	43	1	0	0	0
	2017	53	52	1	0	0	0
	2018	56	55	1	0	0	0
	2019	55	54	1	0	0	0
	2020	153	92	21	38	2	0
Munkaügyi ügyek	2020	44	44	0	0	0	0

Látható, hogy a befejezett ügyek időtartama jelentősen csökkent, az elmúlt öt évben döntően három hónapon belül befejeződtek. A többnyire nehéz megítélésű, bonyolult gazdasági ügyek vonatkozásában is mérhető ez a tendencia.

A polgári ügyszakban hasonló a helyzet a folyamatban maradt ügyek tekintetében is, míg a büntető ügyszakban lényegében nem javult a helyzet, amelynek oka a nehezebb megítélésű és az ún. „megaügyek” számának a növekedése.

Sajnos a COVID-19 járvány okozta kényszerintézkedések a befejezett ügyek pertartamának szükségszerű növekedését, illetve a folyamatban maradt ügyek számának növekedését és „előregedését” eredményezték. Ez a tendencia – amennyiben a járvány újabb hullámát sikerül elkerülni – az év második felében megfordítható lesz.

Lényegesnek tartom, hogy az időszerűség vonatkozásában ne csak az ítéltáblai mutatókra figyeljünk, hanem az ügyek elsőfokú bíróságra érkezésétől számított időtartamra is, ezért megbízott elnökként utasítottam a kollégiumvezetőket, hogy folyamatosan kísérik figyelemmel az előbbieket szerint számított 2 (büntető ügyszakban 3) éven túli ügyeket, és szükség esetén tájékoztassanak az időszerűség érdekében megtett intézkedésekről vagy elnöki beavatkozást igénylő problémákról.

Az ítékezés megalapozottsága

Az ítékezés megalapozottsága lényegében a bírák, a bíróság által végzett ítékezés minőségét jelenti, amely egy rendkívül összetett elemeket tartalmazó mutató. A nyugodt munkavégzést a megfelelő tárgyi eszközök és munkakörülmények biztosítják (ezt a későbbiekben tárgyalom), a leterheltséget – az objektív okok (ügyérkezés mennyisége) mellett – az arányos munkateher-elosztás befolyásolja, míg az ítékezés magas színvonalát a bírák adekvát tudása és képzettsége garantálja.

Ezek megvalósítása során a bíróság elnöke elsődlegesen a következő feladatokat látja el:

- biztosítja a személyi és tárgyi feltételeket,
- biztosítja a munkateher mérését és az arányos munkateher-elosztást,
- évente elkészíti a bíróvizsgálati és igazságügyi alkalmazottak értékelési tervét, és azt végrehajtja,
- vizsgálja és értékeli a bíróság és a kollégiumok munkatervének az éves megvalósulását,
- szervezi és ellátja a hatáskörébe utalt oktatási és továbbképzési feladatokat,
- részt vesz az illetékességi területén működő bíróságok bírái és igazságügyi alkalmazottai képzésének koordinálásában.

A Szegedi Ítéltőábla ítélezési tevékenységének megalapozottságára vonatkozó 2015–2020. május 31. közötti adatokat az alábbi táblázat tartalmazza.

Látható, hogy 2018-ban a Szegedi Ítéltőábla megfellebbezett-felülvizsgált ügyeinek csupán 39,5%-át tartotta hatályban a Kúria, mely arány 2019-ben 50,8%-ra, míg 2020 első félévében tovább, 69,5%-ra nőtt. Emellett a hatályon kívül helyezett ügyek aránya a 2019-es 18,9%-ról 2020 vizsgált időszakában 6,8%-ra csökkent. Bár ez alapvetően a büntető ügyszak bíráinak kiváló eredménye, a kedvező mutatók összességében a Szegedi Ítéltőábla ítélezési tevékenységének megalapozottságát támasztják alá.

A Szegedi Ítéltőábláról a Kúriára érkezett (harmadfokú) fellebbezéssel és felülvizsgálati eljárással támadott ügyek száma és az ügyek aránya a jogorvoslattal érintett befejezésekhez képest

Kollégium / Év	Befejezett (harmadfokú) fellebbezett és a felül-vizsgálati ügyek száma	Határozat tartalma szerint							
		helyben hagyó / hatályában fenntartó		hatályon kívül helyező		megváltoztató		egyéb	
		ügyek száma	ügyek aránya	ügyek száma	ügyek aránya	ügyek száma	ügyek aránya	ügyek száma	ügyek száma

Büntető

2015	38	7	18,4	2	5,3	2	5,3	27	71,1
2016	55	11	20,0	4	7,3	1	1,8	39	70,9
2017	61	26	42,6	2	3,3	4	6,6	29	47,5
2018	46	20	43,5	1	2,2	0	0,0	25	54,3
2019	31	12	38,7	0	0,0	1	3,2	18	58,1
2020	33	30	90,9	0	0,0	1	3,0	2	6,1

Polgári

2015	63	34	54,0	9	14,3	0	0,0	20	31,7
2016	81	41	50,6	15	18,5	0	0,0	25	30,9
2017	122	51	41,8	9	7,4	0	0,0	62	50,8
2018	117	40	34,2	29	24,8	0	0,0	48	41,0
2019	75	39	52,0	19	25,3	0	0,0	17	22,7
2020	24	10	41,7	3	12,5	0	0,0	11	45,8

Gazdasági

2015	39	15	38,5	11	28,2	0	0,0	13	33,3
2016	144	64	44,4	6	4,2	0	0,0	74	51,4
2017	105	44	41,9	4	3,8	0	0,0	57	54,3
2018	14	10	71,4	1	7,1	0	0,0	3	21,4
2019	26	16	61,5	6	23,1	0	0,0	4	15,4
2020	2	1	50,0	1	50,0	0	0,0	0	0,0

Civilisztika

2015	102	49	48,0	20	19,6	0	0,0	33	32,4
2016	225	105	46,7	21	9,3	0	0,0	99	44,0
2017	227	95	41,9	13	5,7	0	0,0	119	52,4
2018	131	50	38,2	30	22,9	0	0	51	38,9
2019	101	55	54,5	25	24,8	0	0	21	20,8
2020	26	11	42,3	4	15,4	0	0	11	42,3

Összesen

2015	140	56	40,0	22	15,7	2	1,4	60	42,9
2016	280	116	41,4	25	8,9	1	0,0	138	49,3
2017	288	121	42,0	15	5,2	4	1,4	148	51,4
2018	177	70	39,5	31	17,5	0	0	76	42,9
2019	132	67	50,8	25	18,9	1	0,8	39	29,5
2020	59	41	69,5	4	6,8	1	1,7	13	22,0

Az ítélkezés megalapozottságának javítása folyamatos és összetett munkát igényel. Alapvetően a tanácselnökök és a kollégiumvezetők feladata a munkateher arányos elosztása, illetve az aktuális leterheltség folyamatos figyelemmel kísérése. Az ítélőtábla kis létszáma ugyanakkor lehetővé teszi az esetleges problémák, kedvezőtlen tendenciák azonnali jelzését az igazgatási vezetők felé. A kollégák szakmai önfegyelme és elhivatottsága mindenképpen elismerésre méltó: túlmunkával és otthoni munkavégzéssel – akár hosszabb időn keresztül is – biztosítják az időszerűség fenntartását. Ha ez nem elegendő (pl.: ún. „dömpingügyek” esetén), akkor az ügyelosztási rend keretei között belső ügy- illetve munkaerő átcsoportosítással rendezzük a problémát, rendszeresen ellenőrizve az intézkedések eredményeit. Végző soron – néhány esetben – kezdeményeztük bíró kirendelését a felhalmozódott ügyek feldolgozásához.

Az ügyelosztási rend, melyet az ítélőtábla elnöke a kollégiumok javaslata és a bírói tanács véleménye alapján hagy jóvá, biztosítja – egyebek mellett – a munkateher-elosztás kiegyenlítettét. A szabályozás rugalmasságát bizonyítja, hogy az elmúlt rövid időszakban – a felmerült problémák gyors megoldásaként – két alkalommal is módosítottam az ügyrendet.

A képzési rendszer

Az ítélkezés megalapozottságának egyik fontos pillére a bírák és az igazságügyi alkalmazottak képzettsége. Ennek fenntartása, fejlesztése folyamatos feladatot jelent mind a szakmai, mind az igazgatási vezetésnek. Kiemelkedő jelentősége miatt ezért az ítélkezés megalapozottságán belül külön tárgyalom a képzési rendszert.

Az elmúlt években a bíróságok képzési rendszerének jelentős mértékű átalakítására került sor. Mind a szervezett, mind az önképzési rendszer jelentős megújuláson esett át. A tudományegyetemek és más felsőfokú jogi szakképzést biztosító intézmények a különböző posztgraduális képzések tucatjait kínálják a bírósági dolgozók számára, az Országos Bírósági Hivatal elnökének szabályzata pedig lehetőséget nyújt a bíróságok vezetőinek, hogy ezen képzéseket indokolt esetben támogathassák. A munkatársak képzését az Országos Bírósági Hivatalon belül a Magyar Igazságügyi Akadémia fogja össze és koordinálja. Az elmúlt évek egyik legnagyobb horderejű döntése az volt, hogy a képzések súlya az igazságügyi akadémián szervezett központi képzésekről áthelyeződött a helyi-regionális képzésekre. Nagy örömmel vettem részt a képzési rendszer megújításának folyamatában; az Országos Bírósági Hivatal elnökének megbízásából közvetve vagy közvetlenül több munkacsoport tevékenységében közreműködhettem. A képzési rendszer jelenleg is átalakul, egyes elemei folyamatosan újulnak meg és állnak össze egységes struktúrává.

A képzési terv összeállítása rendszeres és folyamatos feladatot jelent az oktatásfelelősök számára, hiszen már az adott év első felében meg kell határozniuk helyi szinten a következő évre javasolt képzési témákat. A témák és a hozzájuk kapcsolódó tematikák kijelölése, az oktatók és más egyéb feltételek meghatározása, ezek egyeztetése az év második felében igényel összehangolt munkát az oktatásfelelősök részéről.

Az ítélőtábla oktatásfelelőseként mind az ítélőtáblai oktatásfelelősökkel, mind pedig a régió törvényszékeinek oktatásfelelőseivel folyamatos, rendszeres kapcsolatban álltam, és koordináltam a Szegedi Ítélőtábla régiójába tartozó törvényszéki oktatásfelelősök munkáját. A képzési rendszer súlyának áthelyeződése nemcsak többletfeladatot jelent számunkra, de egyfajta önállóságot, rugalmasságot a képzésszervezésben a MIA kontrollja mellett. Erre azért is szükség van, mert a képzések megszervezésekor figyelemmel kell lennünk az eltérő képzési igényekre. A kezdő vagy a már nyugdíj előtt álló bíró kollégák képzési igénye jelentős mértékben eltérhet, csakúgy, mint a különböző ítélkezési szinteken, vagy az ítélkezési folyamat egyes részein, illetve a speciális szakterületen tevékenykedő bírák képzési szükséglete. Lényeges tehát, hogy a képzés egységességének szem előtt tartása mellett az előbbi elvárások is figyelembevételre kerüljenek.

A képzési rendszer megújulásának része a számítástechnika kínálta lehetőségek igénybevétele, azok beillesztése a képzési rendszerbe. Így a képzésre kijelöltek számára az e-learning tankönyvek, a benchbook-ok hozzáféréseinek biztosítása, az elektronikus vizsgáztatás lebonyolítása szintén jelentős feladat. Az idei évben újult meg a képzésnyilvántartás elektronikus rendszere, amely végre lehetővé teszi a képzések, kompetenciák, egyéb adatok XXI. századi igényeknek megfelelő kezelését.

A Szegedi Ítélőtábla a Szegedi Tudományegyetemmel azonos helységben működik, ezáltal lehetőség nyílt egyetemi oktatók közreműködésére a bírósági képzésben. Ugyancsak adott volt a Szegedi Törvényszékkel, annak bíráival, mint előadókkal történő együttműködés, illetőleg a közös képzések kialakításának a lehetősége is. A Szegedi Ítélőtábla több bírāja, igazságügyi alkalmazottja – köztük magam – is oktatóként, vizsgáztatóként közreműködik az

egyetemi képzésben, továbbá külön megállapodás alapján az egyetemi hallgatók gyakornoki, mentorálti, valamint jogi asszisztensi gyakorlaton vesznek részt az ítélőtáblán, melyet jelenleg is én koordinálok.

Kiemelendőnek tartom, hogy a dolgozóknak csak a valóban szükséges képzéseket írjam elő, másfelől lehetőséget biztosíthassak számukra speciális képzési igényeik kielégítésére is. Az oktatás hatékonyságának egyik feltétele, hogy az ne a bírák tárgyalásra történő felkészülésének terhére történjen, ugyanakkor megjegyzendő, hogy a Szegedi Ítélőtábla gyakorlatában a bírák csak nagyon ritkán veszik igénybe az Országos Bírószági Hivatal elnökének utasításában részükre biztosított tárgyalási nap kedvezményt.

Ahhoz, hogy az egyes dolgozók képzési szükségletét megfelelően meghatározhassam, szükség van a bírák, igazságügyi alkalmazottak kompetenciájának felmérésére és annak folyamatos ellenőrzésére. Eredményes elnöki pályázatom esetén ezért egyik célomnak tekintem az ezzel kapcsolatos munkát. Jó lenne, ha ehhez központi támogatást is kapnánk.

Az elmúlt években a Szegedi Ítélőtáblán biztosítottuk a bíróság dolgozói számára, hogy a számítógépes alapismereteket a bíróságon belül szervezett képzés keretében megszerezhessék, és ennek eredményeként adott esetben államilag elismert vizsgát tehesse nek. Szóba került a nyelvi képzés lehetősége is, ez azonban az anyagi lehetőségek, illetőleg a kis létszámú érdeklődés miatt egyelőre még nem valósult meg. Az ítélőtábla személyi állományának megújulása hosszú távon megoldja ezt a problémát, de amennyiben erre igény mutatkozik – és a megfelelő anyagi keretet is sikerül biztosítani hozzá – megszervezhetőnek tartom a nyelvi képzést is a bíróságon.

A képzési rendszer működtetésével kapcsolatban hasznosnak tartanám a jövőben a már kialakult adatbázisok egységesítését, a párhuzamosságok elkerülése érdekében. Ez központi közreműködést, segítséget is igényelne.

A képzési rendszerhez csak közvetve kapcsolódik, de szeretném megemlíteni a Szegedi Ítélőtábla bíróságtörténeti kutatással kapcsolatos tevékenységét is. Ennek egyik fő közreműködője vagyok; a Szegedi Királyi Ítélőtábla történetét bemutató könyvsorozat mind a négy kötetének szerkesztését én végeztem. Nagy örömmel szerveztem meg 2018-ban a bíróságtörténeti konferenciasorozatot szegedi rendezvényét és a hozzá kapcsolódó bíróságtörténeti kiállítást is, melynek magja az Országos Bírószági Hivatal 2017-ben rendezett bíróságtörténeti kiállításának anyaga volt.

A kutatási munka még nem zárult le, várhatóan még készül alkotás e témában, ideértve a Szegedi Ítélőtábla lassan 20 éves működésének történetét, amely álláspontom szerint szintén feltárára, illetve rögzítésre méltó; főleg azért is, hogy a jövő kutatóinak ne legyen olyan nehéz dolga, mint nekünk volt.

A szakmailag indokolt posztgraduális képzéseket, a bel- és külföldi szakmai konferenciákat – a kollégiumvezetőkkel is egyeztetve – oktatási felelősként mindig támogattam. A hatékony és időszerű ítélkezés megteremtése érdekében több szakmai rendezvényt szerveztem az elmúlt években, például a Szegedi Törvényszék bíráival közösen több alkalommal tartottunk konzultációt az időszerű és hatékony pervezetés ellen ható körülmények kezeléséről, a gyakorlatban felmerült problémák megoldásáról.

A személyi és tárgyi feltételek biztosítása

A vonatkozó jogszabályok szűkszavúan rendezik a bíróság elnökének ezzel kapcsolatos kötelezettségeit. Az elnök

- a költségvetési keretek között gondoskodik a bíróság működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételekről,
- gyakorolja a törvény által hatáskörébe utalt munkáltatói jogokat és
- irányítja a bíróság pénzügyi, gazdasági tevékenységét.

Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Szegedi Ítéltáblán a pályázat megírásának időpontjában 69 fő az engedélyezett létszám, ehhez képest a ténylegesen betöltött álláshelyek száma 67 fő. A gyermekszülés illetve gyermekgondozás miatt tartósan távollevő két kolléga helye ideiglenesen betöltésre került, illetőleg emellett jelenleg 2 igazságügyi alkalmazottat túlbetöltéssel foglalkoztatunk az ítéltáblán.

A Szegedi Ítéltábla időszerű és hatékony ítélkezéséhez alapvető fontosságú az engedélyezett álláshelyek hiánytalan és folyamatos betöltése. A Szegedi Ítéltábla vezetése mindig is nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a megüresedő álláshelyek folyamatosan betöltésre kerüljenek, illetőleg a rendelkezésre álló munkaerő-kapacitások teljes körűen legyenek kihasználva. Mivel az ítéltábla viszonylag kis létszámú, az ellátandó feladatkörök nagyságára figyelemmel gyakori, hogy egy-egy igazságügyi alkalmazott több feladatot, munkakört is ellát, állandó vagy ideiglenes jelleggel. A rugalmas munkaerő-gazdálkodás lényege, hogy az aktuálisan elvégzendő feladatok nagyságához és jellegéhez idomulva mindig biztosítsuk a szükséges munkaerőt. Erre figyelemmel például tisztviselőink egy része, könyvtárosunk, illetőleg statisztikusunk az alaptevékenységeik mellett más feladatokat is ellátnak.

Az ítéltáblán nincsenek fogalmazói álláshelyek. Ugyanakkor a fogalmazók szakmai felkészítése során véleményem szerint szükséges lenne az ítéltáblai gyakorlat megismerése. A Szegedi Törvényszékkel történt megállapodás alapján lehetőséget biztosítunk a törvényszéki fogalmazók ítéltáblai gyakorlatára. Nincs akadálya természetesen az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó más törvényszékek fogalmazói gyakorlatának megszervezésének sem, ennek azonban általában technikai akadályai vannak; a nagy távolságok miatt ez nem kivitelezhető jelenleg, mivel az ítéltábla nem rendelkezik vendégszobával.

Az ítéltábla megalakulása óta eltelt több mint 17 év bizonyította, hogy a bírósági titkárok munkavégzése az egyes tanácsok időszerű működése érdekében nélkülözhetetlen. Az ügyelosztási rendből fakadóan az ítéltábla polgári tanácsainak mindegyikéhez telepítésre kerültek olyan speciális nemperes eljárások, amelyek gyakran nagyszámú érkezését figyelembe véve elengedhetetlen a bírósági titkárok szakmai munkája, segítsége.

Az ítéltáblán jelenleg 3 bírósági ügyintéző dolgozik, akiknek a munkája, szaktudása szintén nélkülözhetetlen az ítélkezési folyamatban. A munkatársak motiváltságát mutatja, hogy 2020-ban ketten is megszerezték az ügyintézői státuszhoz szükséges szakmai ismereteket.

A nagy szaktudású, többnyire hosszabb szakmai gyakorlattal rendelkező tisztviselői, írnoki állomány elhivatott munkavégzésével szintén jelentős mértékben hozzájárul a Szegedi Ítéltábla ítélkezésének magas színvonalához. Az adminisztratív terhek növekedésével párhuzamosan azonban átgondolandó, szükséges-e esetleg az írnoki, tisztviselői kar valamilyen irányú további bővítése. Elsősorban a munkaügyi kollégium működéséhez szükséges tisztviselői státuszra gondolok, melyet jelenleg – mivel ezt a polgári ügyszak ügyforgalmi adatai lehetővé teszik – egy polgári ügyszakba beosztott jegyzőkönyvvezetővel biztosítunk. Középtávon azonban indokoltnak látszik egy külön státusz létesítése e feladat ellátásához.

A másik neuralgikus pontja az ítélkezés megalapozottságának a számítástechnikai feltételek biztosítása. A hardver eszközökről a következő fejezetben szólok, ugyanakkor a megnövekedett számítástechnikai adatvédelmi, karbantartási, fejlesztési, adminisztratív és oktatási feladatok ellátása az informatikusi személyi állomány kibővítését indokolja, amely rövid távú feladatot jelent. Mivel tudtommal ez más bíróságokat is érintő probléma, megoldása központi segítséget igényel.

A Szegedi Ítéltáblán 2020-ban korábban soha nem tapasztalt mértékben vált szükségessé az emberi erőforrások pótlása, illetve átcsoportosítása. A már tárgyalt munkaügyi kollégium felállítása mellett mindkét irodavezetőnk, egy irodai beosztottunk, a sajtótitkárunk, egy tisztviselőnk ment-megy nyugdíjba az év során, az ítélőtábla korábbi elnöke és egy titkárunk áthelyezésre került az OBH-ba, az oktatásfelelőseinktől és statisztikusunktól (és az utódától is) megváltunk, két gyermekgondozáson levő kollégánk munkába állása miatt egy-egy határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazott titkártól és gazdasági irodai dolgozótól búcsúzunk. Egyik sofőrünk tartós munkaképtelenségével is számolnunk kell. A kollégák pótlása részben belső munkaerő-átcsoportosítással, illetve munkakör módosítással történik, de több új munkatárs felvétele vált szükségessé. A kieső munkaerőket alapvetően más bíróságokról pótoljuk, ehhez elsősorban a kiváló munkatársakkal rendelkező Szegedi Törvényszék segítségét vesszük igénybe.

Az ítélőtábla bírói kara az elmúlt években jelentős mértékben kicserélődött. A korábbi elnökhelyettesi ciklusom elején a változás elsősorban a polgári ügyszakot érintette nagymértékben: nyugdíjazások, áthelyezések, haláleset miatt szükségessé vált a bírói kar feltöltése. Ez a bírói állomány részbeni megfiatalodását, átlagéletkorának csökkenését is eredményezte. A büntető ügyszak 2018 évben ment át nagyobb átalakuláson, több új kolléga kezdte meg az év során az ítélkezési tevékenységét. 2020-ban a munkaügyi ítélkezés beindítása eredményezett személyi változást. A munkaügyi kollégiumvezetői státusz betöltése a pályázat írásakor még folyamatban van. A Szegedi Ítéltáblán a változások bár mindig jól előkészítettek, kétségtelenül számos feladatot indukálnak, amíg az új kollégák beilleszkednek az ítélőtábla közösségébe, munkájába.

Az emberi erőforrás-gazdálkodás kapcsán megemlíteném, a szakmai okból történő kirendelések rendszere. Az elmúlt években szorgalmaztuk, hogy szakmai ismeretek kibővítése érdekében minél több törvényszéki – ritkább esetben járásbírói – kolléga rövidebb-hosszabb ideig szakmai gyakorlatot folytasson a Szegedi Ítéltáblán. A tapasztalatunk e téren abszolút pozitív: az ítélőtáblán gyakorlatot folytatott bírók egy része utóbb sikeresen pályázott ítélőtáblai álláshelyre, illetve az ítélkezési tevékenységük színvonala is jelentősen javult az ítélőtáblai gyakorlatot követően, amit a hozzánk érkezett fellebbezett ügyekből tudunk lemérni. Kétségtelen ugyanakkor, hogy az anyagi- és eljárásjogi kódexek hatályba lépése kapcsán felmerült feladatok miatt az előbbi gyakorlat szüneteltetése indokolt volt; a jövőben azonban átgondolandó e gyakorlat folytatása.

Bíránk és bírósági titkáraink szabad munkaerő kapacitásuk függvényében, de még inkább szakmai elhivatottságukból fakadóan részt vettek a helyi, regionális és központi igazgatási és szakmai feladatok ellátásában; például az OBH elnöke által létrehozott munkacsoportokban, vagy E-per kapcsolattartóként, európai jogi bírói/bírósági titkári szaktanácsadóként tevékenykedtek. Ezt a gyakorlatot a jövőben is szeretném elősegíteni.

A kollégiumok szakmai vezetése a kollégiumvezetők személyének, magas elméleti és gyakorlati tudásának, hosszú szakmai múltjának köszönhetően kiegyensúlyozott és magas színvonalú. Az elkövetkező években azonban várható a polgári és a büntető kollégiumvezetők nyugdíjazása, utódaik kiválasztása rendkívül fontos feladatot jelent. Remélem, hogy a vezetőváltások a kollégiumok működésének, vezetésének kiemelkedő színvonalát nem fogják befolyásolni.

A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

Alapvető fontosságú a bírák és bírósági tisztviselők elhelyezésének biztosítása és az ítélkezési tevékenységhez szükséges tárgyi és pénzügyi eszközök rendelkezésre bocsátása. Az elnöki beszámoló adatai szerint a Szegedi Ítéltábla 2019. évben összesen 853.159 eFt forrásból gazdálkodhatott; a rendelkezésre álló forrás 21.306 eFt-tal volt több, mint 2018-ban. A dologi kiadásokra 2019. évben 64.000 eFt támogatást kapott az intézmény, mely 4.000 eFt-tal volt magasabb a 2018. évre biztosított forrásnál. A 2019. évi dologi kiadások között kiemelendő az új gépjármű megvásárlása, fedett parkoló létesítése a hivatali gépjárművek részére, napelemek felszerelése a bíróság épületére, és megemlíteném még – bár kisebb összegű – a VIA VIDEO2 projekt megvalósítása, továbbá az ITR rendszer használatához szükséges tokenek, valamint webkamerák beszerzése. Ez utóbbiak különösen jó szolgálatot tettek a járvány idején gyakorivá vált skype megbeszélések során. Kiemelendő a büntető ügyszakban a védői, illetve tolmács és fordítói díjak összegének jelentős emelkedése a tavalyi évben (54%), melynek oka az ítéltáblán tárgyalta mega- és nagy ügyek számának növekedése.

A Szegedi Ítéltábla 2005 óta működik a jelenlegi Sóhordó utcai épületben. Az eltelt 15 év alatt az épületen számtalan korszerűsítési, karbantartási munka folyt, melynek célja elsődlegesen a dolgozók munkakörülményeinek javítása, az ítélkezési munka zökkenőmentes végzésének elősegítése volt.

A korábbi elnökhelyettesi megbízásom időtartama alatt történt meg az ítéltábla épületének részbeni átalakítása, amely érintette a lépcsőház hűtési-fűtési rendszerének kialakítását, a titkos ügyiratok kezelésére és tárolására szolgáló helyiség jogszabályi feltételeknek megfelelő átalakítását, az ítéltábla második emeletén egy klubhelyiség kialakítását, a harmadik emeleten egy gyakornoki szoba berendezését, az orvosi szoba fejlesztését, valamint az ítéltábla negyedik emeletén egy oktatási helyiség létrehozását, amely a legmodernebb informatikai felszerelésekkel rendelkezik.

Nagy feladatot jelentett az ítéltábla vezetése számára, hogy 2018 nyarán átadására került a 2005 óta folyamatosan a Szegedi Törvényszék által használt épületrész, amelynek felújítása és átalakítása az ítéltábla igényének megfelelően 2018 nyarán valósult meg. Ennek eredményeként méltó elhelyezést nyert a Szegedi Ítéltábla könyvtára, az újonnan felállt büntető tanács és munkatársai, de ebben az épületszárnyban kerültek elhelyezésre az ítéltábla informatikusai, gondnoka, sajtótitkára és irattára, és várhatóan itt fognak tevékenykedni a munkaügyi kollégium dolgozói is. A főépület földszintjén felszabadult helyiségekben a társhivatásrendek képviselői a XXI. századi elvárásoknak megfelelő körülmények között készülhetnek a tárgyalásokra.

Az előbb említett átalakításon túl a Szegedi Ítéltábla épületén az elmúlt évek alatt rengeteg karbantartási munkát végeztünk. Részben felújítottuk a homlokzatot, karbantartottuk a csatornarendszert, a hócsúszás veszély elhárításához megfelelő eszközök kerültek elhelyezésre a tetőn, felújítottuk a nyílászárókat, a helyiségeket festettük, a parkettát felújítottuk, a teakonyhákat bővítettük, az udvaron tereprendezést hajtottunk végre, kulturált dohányzóhelyet alakítottunk ki, fedett kerékpár és hivatali autótárolókat adtunk át, felújítottuk az udvari kapukat és sorompókat, átalakítottuk a garázsbejáratot, a padlástér és a klímarendszer karbantartására is sor került. További jelentős beruházást jelentett az ítéltábla tűz- és riasztóberendezéseinek korszerűsítése, a hőközpont csöveinek korrózióvédelme, valamint a kamera- és a villámvédelmi rendszer felújítása is. A karbantartási-felújítási munkákhoz az OBH elnöke több alkalommal – esetenként pályázaton keresztül – jelentős anyagi támogatást nyújtott.

A büntető ügyszakban – a már említett – megaügyek számának növekedése felveti a nagyobb méretű tárgyalóterem biztosításának kérdését. Ennek megoldása sürgető; egyik lehetséges helyiség a bíróság díszterme lehet, amelynek bútorzata egyébként is elhasználódott az elmúlt 15 évben. A lehetséges átalakítás során azonban ügyelni kell a jelenlegi funkció további biztosítására és az épület belsőépítészeti megoldásai egységének a fenntartására.

Ami a bíróság berendezéseit illeti, sor került az irodai székek lecserélésére ergonómiai szempontok és a dolgozók véleményének figyelembe vételével. A konyhai felszerelések cseréjét is végrehajtottuk, illetőleg a szegedi Móra Ferenc Múzeummal történt megállapodás eredményeként a múzeum festményei közül egyes alkotások letétbe helyezésre kerültek a bírói szobákban.

Az elmúlt évek egyik jelentős feladata volt az elektronikai eszközállomány folyamatos cseréje, karbantartása, az egyre növekvő ilyen irányú szükségletek kielégítése érdekében. Így sor került nyomtatók, asztali számítógépek cseréjére, szkennerek, hordozható számítógépek, digitális diktafonok és beszédfelismerő szoftver beszerzésére is. Ezen túl egyéb elektronikai eszközök is megvásárlásra kerültek (telefonok, i-Pad-ek, stb.).

A bírák a bíróságon asztali számítógépet használnak, melyhez 12 bíró igényelt és kapott két monitort. Ezen felül minden bírónak biztosítunk laptopot vagy notebookot az otthoni munkavégzéshez. Ezek egy része elavult, jövőre esedékes a selejtezésük. A helyzetünket könnyíti az OBH-tól a vírushelyzetre figyelemmel kapott 20 új laptop, melyekkel az eszközállomány egy része megújítható. Átgondolandó a bíróság adattárolásának kérdése; az ítéltábla által használt szerver jótállása lejárt, de van lehetőség a garancia fenntartására. Az információ-biztonság kérdéskörébe tartozik a szerverszobába szünetmentes tápegységek beszerzésének szükségessége. A díszterem hangosítása jelenleg nem megoldott. A meglévő, hanganyag rögzítésére alkalmas berendezéshez lehetőség van egy vezetékek nélküli kihangosítás beszerzésére, amelyet más helyiségben vagy akár a bíróság udvarán is használhatnánk.

Az ítéltábla könyvtárának felügyelete is a feladataim közé tartozott. Nagy eredménynek tekintem, hogy a könyvtár állománya, ezáltal a dolgozók rendelkezésére álló szakmai anyagok köre jelentősen bővült az elmúlt években. A szakmailag indokolt és a megalapozott ítélezéshez szükséges kiadványok mindig beszerzésre kerültek, a szakfolyóiratok széles köre – javarészt elektronikus formában – elérhetőek mindenki számára. A könyvállomány fejlesztése szintén jelentős mértékben hozzájárul az ítélezési tevékenység zavartalan működéséhez.

A pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás területén kiemelném az elmúlt években hozott takarékosági intézkedéseinket. Az energiagazdálkodás területén a közmű-szolgáltatói

szerződéseket újrakötöttük, ennek kapcsán az épülethasználat rendjét újraszabályoztuk, különös tekintettel a takarékos energiafelhasználásra. Az ítélőtábla sürgősen felduzzasztott eszközállományát megszüntettük, átlátható és tiszta gazdálkodást vezettünk be; újraszabályoztuk és folyamatosan felülvizsgáljuk a vonatkozó szabályzatokat.

Tekintettel arra, hogy a Szegedi Ítélőtáblán tanú meghallgatására – ezen belül gyermekkorú tanú meghallgatására – nem, illetve nagyon ritkán kerül sor, külön gyermekmeghallgató szobát nem alakítottunk ki, hanem a Szegedi Törvényszékkel állapodtunk meg a törvényszék gyermekmeghallgató szobájának közös használatáról.

Jelentős eredménynek tekintem a közös hivatali gépkocsi-használat rendszerének kialakítását a Szegedi Törvényszékkel, amely rugalmas módon biztosítja a bíróságaink gépkocsiállományának minél jobb, gazdaságosabb kihasználását. Ezt a gyakorlatot a jövőben is fenn szeretném tartani.

Az ítélőtábla vezetésének alapvető célkitűzése a költségtakarékos és költséghatékony gazdálkodás, amelynek a jövőben külön jelentőséget ad az, hogy egyre nagyobb mértékben kerül sor az ítélkezési folyamat, az ítélkezési munka elektronizálására, az elektronikus kapcsolattartásra, elektronikus adatbázisok használatára, távoli asztal munkavégzésre, tárgyalótermi videó- és hangfelvétel rögzítésre. A járványügyi veszélyhelyzet miatti kényszerű otthoni munkavégzés bebizonyította „a távoli asztal”, mint munkavégzési forma alkalmazhatóságát. E gyakorlat továbbfejlesztésére reményeim szerint nem az esetleges újabb pandémia hullám miatt kerül sor.

A szerződésjogi és pénzügyi folyamatok szabályszerűségét a belső ellenőr rendszeres vizsgálatával biztosítja; a napi rendszerességgű folyamatos kontroll biztosítja a gazdálkodás szabályszerűségét.

Elnöki pályázatom eredményessége esetén a jövőben is a tárgyi eszközök és a bíróság épületének felújításával és megóvásával szeretném biztosítani a Szegedi Ítélőtábla dolgozóinak és ügyfeleinek a megfelelő és biztonságos munkakörülményeket.

A bíróságokhoz való hozzáférés

A bíróságokhoz való hozzáférés egyfelől közvetlenül a fizikai hozzáférés biztosítását jelenti, másfelől pedig a bírósági igényérvényesítéshez szükséges információk megismerhetőségét.

A Szegedi Ítélőtábla megközelíthetősége biztosított a mozgáskorlátozott ügyfelek és képviselőik részére is, akiknek mozgáskorlátozottak számára kialakított illemhely is rendelkezésre áll. A komfortérzetet tovább fokozza az ügyféltérben kialakított nyilvános WiFi hozzáférés. Az előbbinél sokkal összetettebb és folyamatos feladatot jelent a bírósági munkával kapcsolatos információk eljuttatása a célközönséghez. Ez rendszeres és nem rendszeres feladatokat jelent.

Rendszeres feladatok jelentkehetnek egyes eljárások keretében, amikor a bírósági idézőhöz csatolt szövegben ismertetjük meg a peres felekkel, illetőleg az eljárásban résztvevő más személyekkel a bíróság megközelíthetőségét, a bírósági munkával kapcsolatos alapvető szabályokat. Ugyanezen információk elérhetők az ítélőtábla ügyféltérében elhelyezett hirdetőtáblákon, illetőleg a kezelőirodákban dolgozó alkalmazottaktól személyes tájékoztatás formájában is.

Az ügyfélfogadási rend úgy került kialakításra, hogy az biztosítsa a vidékről érkező ügyfelek számára is a bírósághoz való hozzáférést. Az állampolgárok egyébként az ítéletábla honlapján is tájékoztatást kapnak az ítéletáblával kapcsolatos legfontosabb információkról.

Ugyancsak rendszeres feladatot jelent a külső és belső kommunikáció, amely egyfelől a bíróságok közötti kommunikáció, másfelől a médiumokkal való rendszeres és eseti jellegű kapcsolattartás. Az ítéletábla nagyon jó kapcsolatot tart fenn a helyi és országos médiumokkal, folyamatosan tájékoztatjuk őket és az Országos Bírósági Hivatal Kommunikációs Osztályát az ítéletáblán folyó ítélezési tevékenységről, az egyes tárgyalásokról, azok eredményéről. Az előbbieken túl esetenként külön sajtótájékoztatót, sajtómegbeszélést tartunk részben az ítéletáblát érintő kérdésekről, részben pedig az általános országos ítélezési tevékenységgel kapcsolatos legfontosabb információkat osztjuk meg a sajtó munkatársaival. Eseti jellegű kommunikációs feladatot jelent a médiumok részéről kért különböző riportok, illetőleg cikkek. A kommunikáció felértékelődése új megoldásokat igényel, az ítéletábla ellen indított kártérítési (sérelemdíjas) perek pedig a sajtómunka érzékenyítését teszik szükségessé, ami az új sajtótitkár megbízására figyelemmel azonnali feladatot jelent.

Szintén folyamatos tevékenység a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karával kialakított mentori és gyakornoki program koordinálása, amelynek keretében a jó eredményeket elérő és a bírósági, ítélezési munka iránt érdeklődő egyetemi joghallgatók vesznek részt 3, illetőleg 4 hónapos szakmai gyakorlaton az ítéletáblán. Célunk a bíróságon folyó munka megismertetésén túl a potenciális jövőbeni kollégák megtalálása és a bírói pálya felé való „terelése”. Általánosságban elmondható, hogy a gyakornokaink pozitív élményekkel távoznak a bíróságról, adott esetben ismét pályáznak az ítéletáblához szakmai gyakorlatra, és több közülük nyújtott be már fogalmazói pályázatot az elmúlt évek során. A kapcsolat további területe a jogi asszisztensek szakmai gyakorlata az ítéletáblán. Az Igazságügyi Szolgálatok Jogakadémiájával való együttműködés keretében több kollégánk részt vesz az oktatásban.

Az állampolgárokkal való kapcsolat egyik speciális formája a Polgári Igazságszolgáltatás Európai Napja, amelyet évek óta mi is megtartunk a Szegedi Ítéletáblán, lehetőséget teremtve ilyenkor bármely állampolgár számára a bíróság épületének (kísérettel történő) megtekintésére, megismerésére, de középiskolai, egyetemi csoportokat is fogadtunk már ilyen alkalmakkor.

Eredményes elnöki pályázatom esetén fontos feladatnak tartom a bíróságokhoz való hozzáférés témakörében a kommunikációs csatornák még jobb kihasználásának kialakítását, a más bíróságok által kialakított gyakorlatok megismerését és átvételét.

A bírósági szervezet integritása, az ítélezés és igazgatási munka átláthatósága

E körben a jogi szabályozás szintén elég szűkszavú, amennyiben az elnökök

- gondoskodik a bíróság ügyfélfogadási idejének és rendjének a központi honlapon és – amennyiben a bíróság saját honlappal rendelkezik – a bíróság honlapján történő közzétételéről,
- felelős a bíróságok működésével kapcsolatban törvényben előírt személyes adatokat tartalmazó, valamint jogszabályokban vagy - az adatvédelmi szabályok figyelembe vételével - az OBH elnöke által elrendelt nyilvántartások vezetéséért, adatok szolgáltatásáért.

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének 6/2016. (V.31.) utasítása az integritási szabályzatról meghatározza a bírósági integritás fogalmát. Ennek értelmében az integritás a bíróság, a bírósági szervezet és a bírósággal szolgálati jogviszonyban álló bíró és igazságügyi alkalmazott befolyásmentes, feddhetetlen, a jogszabályi előírásoknak, valamint az OBH elnökének utasításában és ajánlásában meghatározott célkitűzéseknek, értékeknek és elveknek való megfelelés és mindezeknek megfelelő magatartás, szervezeti működés. Az integritási kockázat pedig mindezek sérülésének lehetőségét magában hordozó folyamat, esemény, jelenség, tevékenység vagy mulasztás. A Szegedi Ítéltábla az integritási szabályzatban előírt kötelezettségeknek mindig eleget tett. Kijelöltük az integritásfelelőst, elkészítettük az integritási munkatervet, az integritási szabályzatot részletesen ismertettük az ítéltábla dolgozóival, illetőleg az utasításban foglaltaknak megfelelően évente legalább egy alkalommal átfogó képzést tartottunk részükre az Alkotmányvédelmi Hivatallal történt megállapodás alapján awareness képzés formájában. Annak ellenére, hogy a Szegedi Ítéltábla integritásfelelőse nem én vagyok, biztonsági vezetőként, illetőleg a panaszügyek, közérdekű bejelentések intézésével megbízott igazgatási vezetőként folyamatosan kapcsolatban állok az integritásfelelőssel, szükség esetén felhívom a figyelmét az általam megismert integritási kockázatokra. Az informatikai eszközök használata egyre nagyobb teret nyer az ítélkezési folyamatban, ezért elengedhetetlen az ezzel kapcsolatos integritási kockázatok folyamatos feltárása, értékelése, a dolgozók figyelmének felhívása a veszélyekre.

Az ítélkezési folyamat befolyástól mentes működtetése mellett fontos az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága és ennek a szervezeten belüli és kívüli nyilvánosságának biztosítása. E körben kiemelten lényegesnek tartom, hogy az ítéltábla dolgozói megismerjék és készségszinten alkalmazni tudják a tevékenységükre vonatkozó jogszabályi előírások mellett az Országos Bírósági Hivatal elnökének szabályzatait, ajánlásait, illetőleg az ítéltábla elnökének szabályzatait is. Ennek kapcsán nem csak közvetlenül, szóban vagy elektronikus úton tájékoztatjuk a dolgozókat az előbbiekről, de az ítéltábla számítógépes rendszerében olyan közös meghajtót alakítottunk ki, amelyen az ítéltábla működésével kapcsolatos legfontosabb információk, így különösen a hatályos szabályzatok, az elnöki beszámolók mindenki számára könnyen hozzáférhetők és megismerhetők.

A szervezeten belüli kommunikáció újabb lépcsőfoka, hogy a Szegedi Ítéltábla egyes tanácsai – a járványt megelőzően – rendszeresen szakmai munkaértekezleteket tartottak és egy ún. „üzenőfalat” is működtettek az illetékességi területükhöz tartozó törvényszékek elsőfokú bíráival. A rendkívül sikeres konzultációs gyakorlat további folytatását és a szakmai kapcsolatok erősítését támogatom.

A bíróságon belüli nyilvánossághoz hasonlóan fontos a külső nyilvánosság biztosítása is. Az ítéltábla, illetőleg az Országos Bírósági Hivatal honlapján megjelenő hírek, közlemények mellett nagy hangsúlyt fektetünk az ítéltábla és a bíróságok működését bemutató médiumokkal való közvetlen kapcsolattartásra, amelyek révén sikerrel kerülhetjük el az esetleges téves, pontatlan tájékoztatásokat, híreket, másfelől lehetővé tesszük a közérdeklődésre számot tartó döntések rövid, szakszerű és közérthető indokainak megjelentetését.

Összegzés

Pályaművemben a vezetői feladatok kapcsán több problémakört is megjelöltem, melyekkel a jövőben kinevezésem esetén foglalkoznom kell. Ezek ütemezését nagyban befolyásolja, hogy az egész világot sújtó járvány újra feléled-e hazánkban. Ez utóbbi esetben a járványügyi intézkedések minden más feladatot megelőznek.

A bíróság normális működését feltételezve – az állandó kötelezettségektől eltekintve – először a személyzeti változások koordinálása és a munkaügyi ítélkezés stabilizálása a legsürgősebb feladat.

A hatékony és időszerű ítélkezés fenntartása érdekében elsősorban a büntető és a munkaügyi ügyszak ügyintézési adatainak figyelemmel kísérése, szükség esetén igazgatási-szakmai segítség nyújtása rövidtávon felmerülő intézkedési kötelezettség. Lényeges hogy a hosszabb pertartamú ügyek elintézése ne eredményezze a többi ügy „előregedését”.

Az informatikai innováció folyamatos feladatot jelent, ami nagyfokú rugalmasságot és alkalmazkodó készséget igényel minden kollégától. Az anonimizálás, az ITR-re való áttérés, vagy az elektronikus térítvevény, a valódi home office lehetőségének kialakítása rövid és középtávú feladat. A beszédfelismerő szoftver szerepének tisztázása hosszabb távon eredményezhet új megoldásokat az ítélkezésben.

A munkaerő gazdálkodásban – az ítélőtábla viszonylag kis létszámából adódó problémák (betegség, baleset, egyéb okból történő munkaerő kiesés) miatt – lényeges tartalékot rejthet a helyettesítési rendszer kiépítése, egyes munkakörök részbeni újra elosztása. Ez azonban gondos előkészítést és hosszabb időt igényel.

A tárgyi eszközökkel történő takarékos gazdálkodás része – egyebek mellett – a számítógépes hardver állomány időben történő megújítása, az épület folyamatos karbantartása a nagyobb tárgyalóterem kialakítása. Ez azonban részben központi intézkedést (pénzügyi támogatást) is igényel, így annak illeszkednie kell a központi tervekhez, folyamatokhoz.

Az oktatásnak, képzésnek biztosítania kell az ítélkezés megalapozottságát, alkalmazkodnia kell az ítélőtábla munkaerő összetételéből fakadó sajátosságokhoz, nem eredményezheti a dolgozók szükségtelen elvonását az ítélkezési tevékenységtől, de adekvát választ kell adnia a XXI. század igazságszolgáltatással szemben támasztott elvárásaira is.

Hosszú távú terveim közé tartozik a régióbeli kapcsolatok fejlesztése az ítélőtábla illetékességebe tartozó törvényszékekkel. E téren építeni szeretnék a már meglévő és bevált gyakorlatokra. Ugyancsak ide sorolandó a társszervekkel és a Szegedi Tudományegyetemmel és a Szegedi Jogakadémiával való együttműködés továbbfejlesztése. Az ítélőtábla nem mondhat le az ebből fakadó előnyökről.

Az adminisztrációs terhek csökkentése a kollégák részéről jogosan felmerülő – és általam régóta támogatott – igény, ugyanakkor ezzel párhuzamosan törekednem kell a kollégák motivációjának fenntartására, amelyben sokat segítene a bírói életútja továbbfejlesztése, finomítása. Ehhez – egyebek mellett - a bírói testületekkel, bírósági érdekképviselői szervekkel történő együttgondolkodásra van szükség.

A kinevezett igazgatási vezetés két éve tartó hiánya bizonytalanságot eredményezett a Szegedi Ítélőtábla munkatársai között. A korábbi nyugodt munkahelyi légkör elérését jelentősen elősegítheti az ítélőtábla igazgatási vezetőinek kinevezése.

Remélem az elkövetkező években munkámmal hozzájárulhatok a Szegedi Ítélőtábla magas színvonalú ítélkezési tevékenységéhez.

Szeged, 2020. augusztus 12.

Dr. Hámori Attila

